

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalom-ban és Ausztriában

Egy évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.

Egyes szám ára 8 fil., vidéken 10 fillér.

Szerkeszti BUDAY ALADÁR.

a PÁZMÁNEUM nyomda és irodalmi vállalat kiadása

Budapest, VIII., Mária-utca 11.

A német birodalom államába egész évre 5 k.

Európa egyéb államaiba és Amerikába

egész évre .... 7 k.

Hirdetések alku szerinti árban.

Április 30 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
12 Vasárnap	Husvétvasárnap	Márk	30 Nagyböjt 6. v.	Máté	5 2	6 27	13 25		7 11	5 14	
13 Hétfő	Husvéthétfő	(XVI. 1—7. sz.)	31 Hipác	XXI. 83.	0	29	29		8 16	5 47	
14 Kedd	Tibor vt.	Jézus Krisztus	1 Apr. E. Már.	Jézus	4 59	30	31		9 17	6 22	
15 Szerda	Anasztázia	dicsőségesen	2 Titusz	bevonulása	56	32	35		10 14	7 0	
16 Csütörtök	Lambert	feltámadott!	3 Nikéta ap.	Jeruzsá-	54	33	40		11 7	7 43	
17 Péntek	Aniczét pk.		4 Nagypéntek	lembe.	52	35	44		11 53	8 30	
18 Szombat	Apollonius vt.		5 Klaudiusz		51	36	46		d. e. 9 21		

Feltámadás a nemzeti halálból.

Nem legnagyobb dicsősége a magyar nemzetnek, hogy ezer éve áll fenn az ő hazája: nagyobb annál az, hogy a maga erejéből áll fenn. — Ellenfeleink az osztrákok, szeretik ezt a mi dicsőségünket kétségbe vonni és letagadni, mondván: „Ezeréves fennállástokat, ti barbár eredetű magyarok, csakis annak köszönhetitek, hogy elfogadtátok a szomszéd németek kulturáját, hitét és szokásait és így beolvadtatok Európa népei sorába... Hamis beszéd ez! De mert mégis akadt még a magyar hon fiai között is egynéhány, a ki hitelt adott a hamiskodó, történelem-kifordító állításoknak, az osztrák szentül meg van győződve arról, hogy hazánk fennállását csak neki köszönhetjük, sőt azt is hiszi, hogy neki e téren magasztos hivatása van velünk szemben, az t. i. hogy ezentúl is fenntartsa bennünket. Mindenki arra törekszik, hogy feladatát minél könnyebben teljesíthesse. Az osztrák is így gondolkozik: „Ha Magyarországot nekem kell fenntartanom, az nekem nem kis feladat, a míg azt a Magyarországot magyar néplakja: könnyitek tehát a feladatomon úgy, hogy lassan, de biztosan elnémetesítem az országjüket: akkor bekebelezhetem őt is a magam testébe és majd csak elvigyázok rá tovább is épp úgy, mint a mostani tartományaimra, melyek szintén nem németek, de már egészen osztrákok, a mi talán még a németnél is németebb.“ Arra is gondol e közben az osztrák szomszéd, (mert praktikus nép ám ő kelme, a ki ingyen semmit sem tesz), hogy az ország, melyet ő tart fenn, melyet ő állított lábra és tart lábán, az az ország csak természetesen az ő hasznáért él és létezik, mert másért mi a manóért fáradna ő a megtartásával?

Főntebb mondtam, hogy az osztráknak ezt a balog hitét erősen táplálják azok a politikusok, akik szintén azt vallják, hogy ezeréves fennállásunkat kizárólag az európai (német) kultúra erejének, nem pedig a magunk erejének köszönhetjük. Hogy mennyire nincs igazuk, annak bizonyítására elég Nagy-

Lengyelország sorsára, mint példára hivatkoznom: az is elfogadta a német kulturát, az is fölvetette a keresztiséget, az is bele illeszkedett az európai nemzetek sorába, és kérdezem, hol van ma? merre van? Ugy-e bár, benyelték őt azok a népek, a kiknek kulturáját átvette. Hja, mert egy nemzet életéhez nem elég a műveltség, az európai színvonal: ahhoz első sorban erő kell, még pedig olyan erő, mely magában, abban a nemzetben gyökerezék, mely annak erényét is képezze.

Mégis panaszos szóval kell elmondanunk, hogy napjainkban mindig többen és többen lesznek azok a megtévedt politikusok, kik hazánk sorsát minden áron Ausztria korhadt államának sorsához akarják kötni és mindinkább fogynak azok a józanok, a kik Magyarország független és önálló keresztény királyságát, mint biztosabbat mernék kívánni és sürgetni.

Szóljunk először ama megtévedt politikusokról. Két jelentékeny csoportba osztva találjuk őket: az egyik nyiltan; de nem czéltudatosan áll a magyar nemzet önállóságának útjába, ez az a párt, melynek rovására irandó különben politikai életünk legutolsó három évtizedének minden büne: a szabadelvű párt. Azért mondom, hogy ők nem czéltudatosan állnak önállóságunk útjába, mert multjokból azt kellett tapasztalunk, hogy egyáltalában semmiféle elv szolgálatában sem állanak czéltudatos elszántsággal és szilárdsággal, hanem hajladoznak, mint a nádszál, mindenkor és mindenben a hatalom felé. Már maga a „szabadelvűség“ is olyan elv, mely ha akarom: vemhes; ha akarom: nem vemhes.

Tehát ez az egyik csoport, mely nem czéltudatos, hanem csak azért ellensége hazánk önállóságának — mert a másik csoport (köznyelven a hatalom) is ellensége. Nekik pedig sokkal hasznosabb a hatalom kegyében sütkérezni, mint a haza szolgálatában fáradozni, mert a hatalom zsiros falatokkal szokta az ő szolgáló-hadát jutalmazni, a szegény és

árva haza azonban morzsákat is csak nagy-néha hullat.

De lássuk hát közelebről azt a másik csoportot, azt a hatalmat, mely nem csak céltudatosan akarja, hanem bírja is megakadályozni hazánk állami önállóságát! Kétségtelen, hogy a haza ellen nem a haza élén álló hatalom fordul, hanem egy olyan hatalom, mely ezen a hazán kívül áll. De hát olyannyira szolgáljuk vagyunk-e mi, hogy a mi hazánkra befolyása van egy olyan hatalomnak, mely ezen az országon kívül áll? Igen, mi olyan szolgáljuk vagyunk! Sőt még olyanabbak, mert csupán ennek a rajtunk kívül álló hatalomnak a kezétől függ, hogy egyáltalán meddig lesz még nekünk is hazánk ez a szép Magyarország, és hogy mikor látják elérkezettnek az időt arra, hogy nekünk itt az életet és létezését úgy megkeressék, hogy inkább valamennyien kivándorolunk az ősi hazából, semhogy azt tovább is tőrjünk. Ennyire szolgáljuk vagyunk mi ma a magunk hazájában!

De hát kinek a szolgálói? Kikből áll az a hatalom? Nos elmondom azt is.

Ez a hatalom áll az osztrák császárság oszlopaiból: az uralkodóházból, az osztrák vezető politikusközből — nemcsak azokat értsük itt, a kik magas állásokban az állam élén állnak, hanem még inkább azokat, kik semmiféle nyilvános hivatalt nem viselnek, hanem mint ugynevezett „láthatatlan kéz“ pénzzel és összeköttetésekkel vesznek részt ama korhadt császári intézmény fenntartásában, — és áll végül ez a hatalom a császári zsoldos hadseregből.

A hatalomnak mind e három alkotó elemét egy közös káposz fűzi egybe: gyűlölik a magyarokat és elvenni akarják, magukénak lefoglalni akarják Magyarországot.

Ennek a nagy mondásnak valóságát bizonyítani kell.

Kezdjük a bizonyítást az uralkodóházon. Nyílt ellenségeskedést Magyarország irányában persze nem tanúsít az osztrák császári háznak egyetlen egy tagja sem, mert az a mai viszonyok között rájuk nézve nem volna ajánlatos. De ellenszenvet igenis mindennél tanúsítanak, a hol csak lehet és rokonszenvet sehol sem tanúsítanak, bár sokszor kínálkozik reá őszinte alkalom. Ilyen esalhatatlan jele az ellenszenvnek és semmibevevésnek az, hogy sem ők maguk személyesen, sem vagyonuk által részt nem vesznek Magyarország közgazdasági életében. Hogy földbirtokot vesznek, mikor olcsón kapható és eladják azt, mihelyt haszonra adható el, az nem közgazdasági részvétel. Vagy ha meg is tartják magyarországi földbirtokait, az se előny rájuk nézve, mert nem csak a földbirtok hasznát viszik ki az országból, hanem el is vonják ama birtokot a nemzeti életből, mert ők oda csupa külföldi hivatalnokot alkalmaznak, sőt még közönséges munkásokat is Ausztriából hozatnak ahhoz. Pénzüket soha magyar vállalatba be nem fektetik, sem magyar takarékpénztárakba el nem helyezik. Kiáltó példa erre maga királyunk, a kinek ezermilliókat meghaladó vagyona van elhelyezve az angol bankban, de nincs elhelyezve ezer forintja se valamelyik magyar pénzintézetben. Azt mondaná rá valaki, hogy mindenki ott helyezi el a pénzét, a hol több kamatját látja. Nos, erre meg az a tény felel, hogy az angol bank ilyen nagy összegekre csak 2 százalékos kamatot fizet. Mi, magyarok azután, ha valamely nagyobb vállalatunkhoz, pl. vasut vagy csatorna, kikötő vagy hid építéséhez pénzre van

szükségünk, kapunk kölcsönt ugyancsak az angol banktól, de nem két, hanem 4 vagy 4 és fél százalékra. Így keres királyunk pénzén és rajtunk 2 vagy 2 és fél százalékot az idegen nép, csak azért, mert királyunk nem bizik bennünk és nem szeret minket.

Az uralkodóháznak a többi tagja is csak a király példája után indul és egész vagyonával mindig külföldi vállalatokat támogat. Nagy-Németország gyárai és bányái legnagyobb részben az ausztriai főhercegek pénzén alapultak és erősödtek meg.

Igy munkálja az uralkodóház Magyarország elszegényedését. Teszi ezt abban a reményben, hogy a szegény és gazdaságilag sántalábú ország nem lesz képes nemzeti érdekeiért behatóbb erőt kifejteni, tehát annál tovább marad az osztrákság jóvoltának kiszolgáltatva. Az osztrák nem is tekinti Magyarországot egyebnek, mint a maga gyarmatának, melyről nem tudja, meddig marad a karmai közt, tehát minél erősebben szivja-szipolyozza, annál több jut neki. Mindenki addig marja, a mig bírja.

Lássuk most az ellenséges hatalom másik alkotó elemét: az ugynevezett „láthatatlan kezét“, melyet *kamarillának* is mondanak. Bécsben, a burgban erősen tagadják, hogy ez a kamarilla tényleg létezik; és mi el is akarjuk hinni, hogy nincs ennek a testületnek holmi államilag jóváhagyott alapszabálya, se elnöke, hivatalosan megválasztott vagy kinevezett tagjai sincsenek: hanem hogy a kamarilla mégis él és működik, azt nagyon jól tudjuk és magunk buján-baján eléggé tapasztaljuk. De hiszen éppen azért mondják a kamarillát más néven láthatatlan kéznek, mert nincs ugyan hivatalos szervezete, mégis nagy összetartás van a tagok között arra nézve, hogy Magyarország lába alá minél több tuskót hajigáljanak, melyen az megbotolják és nyakát szegje. A kamarillát udvaroncok és magas állású katonatisztek, diplomáták és mágnások szövetsége alkotja. Ezek mind igen okos és elővigyázatos emberek, a kik megszokták azt, hogy a jövőről is a jelenben, a holnapról is ma gondoskodjanak. Ezek az urak nemcsak a mi országunk haladásának ellenségei, hanem magát a létezésünket is irigylik és nehezítik, a hol csak lehet.

A történelmünk lapjai szomorú adatokat tartalmaznak ennek bizonyítására. Kivált a 48-iki szabadságharcnak véres-gyászos emlékeit, azokat a nemzetiségi lázadásokat, az olahok és szerbek vérlázító kegyetlenségeit mind eme titkos ellenség bujtogatásának számlájára írhatjuk. Ők akasztatták fel, ők lövették halomra Arad és Pest vértanúit; ők gyújtatták fel legszebb városainkat, ők bombáztatták össze Pestet. És csak Isten a megmondhatója, mi és mennyi bűn terheli lelküket és mennyit kellene nekünk megbocsájtani nekik.

A magyar lélek hamar bocsájt és nehezen felejt. Kivált, ha még azt is kell tapasztalnia, hogy a bűnös míg egy felől bocsánatért esedezik, másfelől büntetésre halmoz és bocsánatos kedélyünket is csak arra használja fel, hogy ellenünk újabb erőt gyűjtsön és az újabb alkalmakra kényelmesebben várhasson.

Mikor aztán az alkalom megjön, dehogyan mulasztanak el annak rögtön kellő kihasználását! Ime, most éppen ilyen alkalomban élünk: Ugy mondják, hogy a hadsereg nagyobbításra szorul, tehát több ujonczot kérnek, hogy több katona legyen, minthogy pedig az emberfia akkor is eszik és iszik és ruházódik és egyszóval él és fogyaszt, mikor a császár ruháját hordja testén: tehát a több katonának több költ-

ség is kell; azt is a nemzettől kéri. A nemzet azt mondja rá: jó! én adok több katonát és több pénzt, de ti viszont adjatok az én fiaimnak magyar vezényletet, magyar tisztet, magyar zászlót és magyar czimert. „Óhó! kiáltja erre a kamarilla, abból nem esztek!”

Pedig, lássátok kedves olvasóim, nemzetünkre nézve ez a pont valóságos életkérdés. Az, hogy a magyar hadseregnek magyar legyen a nyelve, az a mi szempontunkból véve nem a katonaság ügye, hanem a hazáé. Sajnos, Magyarország lakosai nem mindnyájan törzsökös magyarok, sőt alig fele a tiszta magyar, a többi mind idegen nemzetiségű, még hozzá olyan nemzetiségű, melynek közvetlen szomszédságunkban önálló nemzete és hazája van. A hazai németek az oláhok, a szerbek mind azt látják, hogy ők épp úgy bírnának önálló állammá fejlődni, mint azzá fejlődtek a magyarok; hiszen nekik is vannak önálló államban élő testvéreik! és még mit látnak? azt látják, hogy a magyarokénál az ő testvéreik államai teljesebbek, szabadabbak; azoknak uralkodói nem erőszakolják a maguk családi nyelvét az ő testvéreikre: a Hohenzollernek Romániában nem németesítenek, a Koburgok Bulgáriában még az alattvalóik vallását is fölvetették és így tovább!

Kiviláglik tehát, hogy hazánkra nézve milyen fontos az a kérdés: érvényesül-e nyelvünk kellőképpen mindenütt?

Nézzük most a velünk ellenséges hatalomnak harmadik csoportját: a császári zsoldos hadsereget. Ez tulajdonképpen nem is alkotó eleme, hanem inkább ereje a mi ellenségeinknek.

Az a néhány főtiszt, a kinek ott magának is szava van (eltekinsünk most a főherceg hadvezérektől, mert azokról már szólottunk), mondom, az a néhány főtiszt abban a téves föltevésben öregedett meg, hogy ő csak addig tud érvényesülni a hadászat és harczászat terén, míg a magyar elem a hadseregbe be nem férkőzik, mert a magyar vérnek hadi képességéről mindnyájan fölötte meg vannak győződve. A tévedés csak abban van, hogy ők azt is hiszik, miszerint a hadi szolgálatot kizárólag az ő számukra találták ki a népek és hogy nekik okvetlen a katonai téren kell megélhetésüket találniok. Ezért, vagyis pusztán kenyérrigységből ellenzik ők a magyar nemzetnek minden jogos kívánságát és szegődnek annak a hatalomnak szolgálatába, mely hazánknak lenyűgözésére mindent elkövet.

Ezek tehát a mi ellenségeink! ugyebár eléggé hatalmasok!? De nem szabad fölük megijedni, látunk mi már ennél nagyobb vihart is! Sőt nekünk éppen arra kell törekednünk, hogy az ellenségéből minél hamarabb jó barát váljék, vagy legalább bizalmas szomszéd. De ha éppenséggel nem tanusítanak irántunk békülékeny szándékot, — akkor jobb a nyílt ellenségeskedés, mint az alattomos áskálódás. Azonban ma még korai volna másról beszélni, mint az barátságról és a megférésről!

Mindenekelőtt a nemzet zömének föl kell ébrednie abból a szegyenletes álomból és közönyből, melylyel eddig a maga sorsa iránt viseltetett. Nem szabad sorsának intézését egypár emberre bízni, hanem az egész nemzet kell, hogy sorsának kovácsa legyen. E miatt a választói jog tágítását kell szorgalmazni teljes erőnkön. Ezt kövesse fokozottabb politikai érettség, vagyis a nép tanulja meg, hogy politikai jogainak gyakorlásáért a nemzetnek felelős, mert a nemzet nem azért adott neki jogokat, hogy

ő azokkal mások előtt dicsekedhessék, hanem azért, hogy azon jogok gyakoroltatása által ő reá — a hazára — fény derüljön, előny származzék, jobb jövő virradjon. Harmadszor következik a politikai megértés és egyetértés. El kell már mulnia annak a gyászmagyarka korszaknak, melyben egyesek a legéletrevalóbb, pl. politikai, államrendészeti, közigazgatási eszméket a szerint ítélik meg, fogadnak el, vagy vetnek el, a miképpen azt a pártfegyelem a kormányi parancsszó, más eféle emberi tekintetek nekik javallják. És el kell jönnie annak a kornak, melyben politikai ítéletében és szavazatában is legalább olyan független legyen minden állampolgár, a milyen független az ő családi dolgainak intézésében.

Csak ha majd ez a három kívánságunk teljesedett, akkor akarhatunk mi sikeresen szembeszállni az ellenségeinkkel és akkor akarhatjuk őket a barátságra kényszeríteni (ugyebár furcsa egy kifejezés ez?) mert arra is el lehetünk készülve, hogy ezen kényszerítés csak a nyílt ellenségeskedés útján lesz lehetséges: arra pedig e napokban gyengék vagyunk, mert szétszórtak vagyunk!

Hogy miképp és mik által fogunk mi ellenségeinkkel sikeresen megküzdeni tudni, azt majd el mondom egy következő alkalommal, mert egy füst alatt nagyon hosszú lenne az czikknek; addig is boldog husvétii ünneplést kívánok.

Azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, kérjük, hogy előfizetésüket lehetőleg mielőbb a postahivataloknál megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében akadályozva legyünk.

Hitelvédő szövetkezések.

Korunk kereseti és gazdasági élete nagyobb részt a hitelen alapszik. A mennyire szükséges a hitel a kereskedelem, az ipar, a közlekedés és pénzügy fejlesztésére és felvirágzására olyannyira káros hatása az következményeiben, kivált a kisiparosra nézve. Különösen az ugynevezett kishitel haladásunk legkétségesebb vivmánya.

Adósok és hitelezők mindenkor voltak; az adóságcsinálásnak általánosítását és a hitel igénybe vételének az élet minden szükségleteire való kiterjesztését azonban, korunk tartotta fenn magának. Kihaló nemzedékünk élénken emlékezik még azon időkre, a mikor még a ritkaságok közé tartozott, hogy a vevő felek a kereskedőknél és az iparosoknál felszaporodott számláikat kiegyenliteni vonakodtak volna. A kereskedők és termelők üzleti vesztesége szintén a ritkaságok közé tartozott. Jelenleg azonban különös kivétel számba megy a pontos fizető, ki számláit időre törleszti és nem türi, hogy tartozása fölzaporodjék, ennek következtében úgy az iparos, mint a kereskedő kénytelenek nyereségük bizonyos százalékát a veszteség számlájára írni. Mi sem fájdalmasabb azonban, mint mikor az iparos vagy a kereskedő szorgalmának gyümölcsét oly könnyelmű egyénekre pocsékolja el, kik kényelmesebb és urasabb életmódot folytatnak, mint azt viszonyaik engedik.

Egy kiváló szaktudós nézete szerint ez irányban nagyon sokat rontottak az ugynevezett fogyasztási egyletek. Ezek mintegy kioktatják tagjaikat, mikép kell a nyújtott hitelt sokszor a legnagyobb mérvben kiaknázni, ezen kedvezményeket megsíratja idővel a fogyasztó, mert a képzelt előnyök nem állanak arányban azon károkkal, melyek előbb-utóbb rázúdulnak.

Milyen oltalomra számíthat hát az iparos és a kereskedő az ilyen kevésbé lelkiismeretes vevőfelekkel szemben, kik jobb módban élve, mint azt viszonyaik megengedik; maguk okozói azon helyzetüknek, mely nekik lehetetlenné teszi, hogy a magukra vállalt kötelezettségüknek pontosan megfeleljenek? Erre nézve csak egyetlen egy mód képzelhető és ez az önszegély; ennek azonban jól szervezettnek kell lennie, különben az sem vezet kellő eredményre.

Ilyen szervezett önvédelemnek egyik módját találjuk a hitelvédő szövetkezetekben, a mint ilyenek a külföldön több helyütt előnyösen működnek. Ezen hitelvédő szövetkezeteknek az a feladatuk, hogy a kebelükbe tartozó tagjaik kinn levő követeléseik iránt a hanyag vevőfeleket figyelmeztessék és ha ez siker nélkül volna, a tartozásokat bíróság útján is behajtsák. Ezen védegyuleteknek még azon nem megvetendő eszköz is áll rendelkezésükre, hogy a hanyag vevőfeleket, a kiktől a követeléseket csak nagynehezen lehet behajtani, nyilvántarthatják és azok neveit, melyek összeköttetések révén időnkint velük közölhetik, az ugynevezett fekete könyvbe jegyzékbe vehetik. Az ilyen jegyzékbe vett vevőfelek vagy teljesen elvesztik hitelképességüket, vagy az iparosok és kereskedők különös figyelmébe ajánlatnak, mint olyanok, a kikkel kellő óvatossággal szükséges eljárni. Az ilyen hitelvédegyesület igen jó eszköz a kinlevő követelések veszteség nélküli behajtására, mely egyuttal arra szolgál, hogy az iparosban és kereskedőben a régi üzleti bátorságot és önbizalmat fölkeltsse. Az ilyen egyletek működése a kisipar és kiskereskedelem védelmében tényleg kiváló figyelmet érdemel.

Vajha a hanyatló és nagyrészen önmagával meghasonlott kisipar belátná végre az ilyen szervezett önszegélynek szükségességét, melynek alkotó részét a hitelvédő szövetkezetek képezik, mint fejlesztői a tekintélyes anyagi haszon mellett azon erkölcsös előnynek, midőn a vevőt azon öntudatra ébresztik, hogy a hitelre vásárolt jószágot meg is kell fizetni.

POLITIKAI VILÁG.

Ex-lex?

(K.) Ez a kérdés foglalkoztatja husvét szent hetében a magyar embert és a politikai világot.

A kormány négy hónapi indennitást kér; ezzel azt akarja, hogy az országgyűlés tavalyi költségvetésének hatálya az idén négy hónappal meghosszabbíttassék.

A kormány azt mondja, hogy ez a négy hónap a költségvetés letárgyalására kell, titkos czélja azonban az, hogy a katonai javaslatok kerekét egy-két fokkal előbbre tolja.

A kormány ennek okáért nem kap indennitást, illetőleg az ellenzék *méltányosságból* meg fogja szavazni az indennitást, de csak egy föltétel mellett (a mely föltételt a kormány nem igen hajlandó teljesíteni), ha t. i. az indennitás idejére a katonai javaslatokat visszavonják.

Ha pedig a kormány ebbe bele nem menne, akkor az ellenzék harcolni, obstruálni fog, ha kell végtelen időig — és ez most igenis — szerény véleményem szerint helyén való dolog, sőt szükséges, mert komoly az a veszedelem, a mely a magyar népet fenyegeti, ha a védőjavaslat törvénynyé válnék.

De — csodálatos — mindamellett, hogy ily komoly és fontos kérdésben foglalt állást az ellenzék és mind a mellett, hogy az egész ország azt akarja, a mit az ellenzék, a katonai javaslatok visszavonását, a politika és a sajtó egyrésze kárhóztatja az obstrukciót és kárhóztatja az obstrukció harczeit.

Miért?

Talán kellemetlenül érinti őket annak tudása, hogy egyszer már a hazafias kisebbség is a *tett* terére lép (a mit már előbb meg kellett volna tennie) és minden erejével kivívja igazát? Talán fáj nekik, hogy az a jogtalan, erőszakos obstrukció most az egyszer igen jogos, nemes cselekedet?

Legyünk őszinték, elfogulatlanok és akkor be fogjuk vállalni, be fogjuk látni, hogy a dolog valóban így áll.

De ne térjünk el a tárgytól...

Ha pedig a kormány nem kapja meg az indennitást május elsejéig, akkor belemegyünk az ex-lex állapotba.

Mi az az ex-lex? Magyarul törvény nélküli állapot. És így magyarul mindenki megérti.

S ha az ex-lexnek elejét nem veszik rövid idő alatt, akkor jaj neked kormány, jaj neked ország, jaj neked nép!

Elismerem, hogy oly sötét a helyzet színe valóban, a minőnek azt a kormány és a kormányhoz közelálló körök festik, de vizsgáljuk csak, minő állapotokat idéz elő az ex-lex és kit fog érte terhelni a felelősség?

Hát az első dolog mindjárt az, hogy nem kell adót fizetned. Ha ex-lex idején jön az adószedő, csak azt kell

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt

akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez Budapest, V. Géza-utca 2. (saját ház.) Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálog kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden, a kölcsön körül teendő ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 15, 22, 25, 33 és fél, vagy 34, vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 5 százalékos és 4 és fél százalékos záloglevélkölcsönöket ad s az 5 százalékos kölcsönök minden levonás nélkül készpénzben fizetnek ki. A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad fölvilágosítást.

mondanod, hogy nem vagy köteles adót fizetni, mehet dolgára. S a szegény adószedőnek még csak a tehendet sem szabad elhajtania.

Ex-lex idején hiába hívják legényfiadat a sorozásra. Legényfiad nem köteles katonáskodni.

De ne örüljétek még ezeknek a szavaknak.

Hisz ha csak eddig volna, akkor bizonyosan javadra volna az ex-lex. Más itt a baj.

Ex-lex idején az állam sem köteles tenni semmit. Nem köteles pénzt elfogadni olyan értékben, mint a hogy meg van állapítva.

Nem köteles alkalmazottait fizetni; felbomolnék az állami rend, ha rablók törnének reád, nem volna csendőr, a ki megvédne.

Ha ellenség ütne rajtatok, nem volna katonaság, a mely védi a hazát.

Az állam nem tudja adósságait a külföldnek kifizetni. . .

Egyszóval megakadna az állam kereke, nagy bajba sodortatnék a nép. Szomorú helyzet volna biz ez, de ha bekövetkeznék, most *kizárólag a kormányt terhelné érte a felelősség.*

A kormány ugyanis az ex-lexet mint valami mumust állítja elének és azt mondja, hogy ha nem akarod, nemzet, a törvénytelenégeket törvénynyé emelni, ha nem akarod verejtékedet elleneid javára föláldozni, hát légy törvények nélküli, rendetlen tömeg.

A kormány nem azért ragaszkodik oly nagyon állapontjához, mert talán érezné, hogy igaza van, hanem csak azért, mert nem akarja, *hogy a kisebbség akarata érvényesüljön, mert az ő szerinte lehetetlen.*

Hát most megmutatjuk, hogy nem lehetetlen! Hogy most a *kisebbség akaratának érvényesülnie kell*, mert most a kisebbség a nemzet!

Hisz még a kormánypárt sem mer igazat adni fejének, csak vakon megy utána, mert a testnek a fő után *kell mennie.*

Estelen hóbort, ostobaság, több: örültség volna, ha most a kisebbség abbahagyná az obstrukciót.

Tessék hát Széllnek ex-lexet csinálni, ha azt akarja, hogy élőhalott legyen ő is, ha azt akarja, hogy nevét oly undorral ejtse ki minden magyar, mint egy Tisza, vagy egy Bánffy nevét.

Tegyen bármit! Történjék bármi! Ennek a harcznak a kisebbség győzelmével kell végződnie, mert a kisebbség csak az országházban kisebbség, de mögötte az egész nemzet áll.

A kisebbség ajánlatot is tett Széllnek, a melylyel az ex-lex elkerülhető volna. Ha Széll nem fogadja el, száradjon az ő lelkén majd az ex-lex, lesz is idő bizonyára, mikor majd felelnie kell érte. . .

Azért bármily rémes is az ex-lex képe, nem ijedünk meg tőle. . .

Ha jól esik Széllnek, hát csak tessék. . .

Majd látni fogja a következményeket is!

Husvételi szünet.

A képviselőház a husvételi ünnepek miatt április 16-áig nem tart ülést. A legközelebbi ülés e szerint esütörtökön április 16-án lesz, a mikor a katonai javaslatok tárgyalásának megszakításával, megkezdik a fölhatalmazási javaslat tárgyalását. Szólásra idáig feliratkoztak: Kossuth Ferencz, Holló Lajos, Rakovszky István és Molnár Jenő.

Hadüzenet.

Mult heti számunkban megemlítettük, hogy a Kossuth-párt a péntek esti gyűlésén fogja eldönteni, hogy megakadályozza-e az indemnitás megszavazását? Nos hát ezen a gyűlésen szokatlan nagy számban vettek részt a párttagok és beható eszmecsere után elhatározták, hogy hadat üzennek az indemnitásnak, vagyis: a katonai vita példájára elnyújtják a fölhatalmazási javaslat vitáját is, úgy, hogy májusban a kormánynak nem lesz törvényes joga és felhatalmazása az ország kiadásait födőzni s adót szedni.

Ezt az aggodalmas helyzetet maga a kormány teremtette meg, miután a katonai javaslatokat nem akarja semmi áron visszavonni. A kormány makacssága most szemben áll az ellenzék elszántságával s ez az összeütközés szüli majd a törvényen kívüli (ex-lex) állapotot. A függetlenségi párt a felelősséget elhárítja magától, mert azt tartja, hogy a kormány könnyü szerrel elejét vehetné minden bajnak, ha a létszám-emelés javaslatát levonná a napirendről.

Az izgalmas gyűlésen ötödfélórás tanácskozás után Barabás Béla a következő határozati javaslata fogadtatott el: „Határozza el a függetlenségi párt, hogy az indemnitásról szóló törvényjavaslatot nemcsak hogy meg nem szavazza, *de annak törvényre emelkedését minden erejéből megakadályozza.*“

Justh Gyula háromnegyedórás tartó beszédben ellenezte ezt a határozatot, de a tulnyomó többség másként vélekedett.

Az uzorások ellen.

A budapesti kir. ügyészség vezetője, dr. Geguss Gusztáv körrendeletet intézett a budapesti kir. ügyészség tagjaihoz, a melyben utasítja őket, hogy olyan esetekben, a midőn uzsora vétségekért pénzbüntetést szab ki a bíróság és nem szabadságvesztésre ítéli a vádlottat, ne nyugodjanak meg az ítéletben, hanem föllebbezenek. Hát ezért a rendeletért csak dicséret illeti Geguss urat, de minthogy nemcsak Budapesten vannak uzorások, igen ajánlatos lenne, ha a vidék főügyészei is hasonló utasítást adnának ki az uzorások megfélemlítésére.

Geguss Gusztáv körrendelete összefügg az igazságügyminiszternek az uzoráról szóló új törvényjavaslatával.

A Gotterhalte.

Bécsben sehogy sem tudják megérteni, hogy a „Gott erhalte“ kezdetű osztrák néphimnusz nem kell a magyarnak. Nem tud lelkesedni rajta, bárhogy erőltetik is. Ennek pedig meg van a maga oka-foka. Ezen himnusz hangja mellett vitték vérpadra a szabadságharcz hőseit, innen nevezték el ujabban a Gotterhaltét — hóhérhimnusznak. Aztán miért lelkesedjünk az osztrák császáráért, mikor mi csak a magyar királyért tudunk lelkesedni? „Isten áldd meg a magyart!“ — ennél szebben és méltóbban nem üdvözölhetjük a királyt, valahányszor magyar földet ér a lába. Mert hisz ő felsége a legelső magyar ember, tehát elsősorban ő reá kérjük Isten áldását. Szó a mi szó, a Gotterhalte bántóan cseng a mi fülünkbe s ideje volna már egyszer, ha végképp elhallgattatnák hazánkban. És igen rossz szolgálatot tesznek az uralkodóháznak azok, kik mindennek dacára ránk akarják erőszakolni.

Abból az alkalomból mondjuk el ezt a Gott-erhaltéről, hogy nemrég három magyar fiut kicsap-

tak a pécsi hadapród iskolából, többeket pedig büntetéssel sujtottak, a miért márczius 15-én vonakodtak a Gotterhaltét énekelni. Botrányos eset! Ezt nem lehet annyiban hagyni, mert nem járja, hogy egy gyűlölt nótá *nem éneklése* büntetést vonjon maga után. A husvét szünnet után szó lesz róla a képviselőházban is s valószínűleg kiugratják Fejérváryt a bokorból, hogy tulajdonképpen mi czélja van a Gotterhaltéval a hadapródiskolákban?

Figyelmeztetés.

A belügyminiszter szigorú rendeletet adott ki, hogy az országgyűlési képviselő-választókat április 15-étől kezdve össze kell írni. A saját érdekében figyelmeztetünk minden választópolgárt, hogy járjanak utána alkotmányos joguk megszerzésében. A saját mulasztásából senkinek neve se maradjon ki a választók jegyzékéből.

A kézdivásárhelyi választás.

A Molnár Józsiás halálával megüresedett kézdivásárhelyi kerületben április 8-án volt a választás. A kormánypárti jelölt, Tagányi Sándor aradi ügyvéd, látva, hogy Polónyival szemben bukásnak van kitéve, még a délelőtt folyamán visszalépett s így Polónyi Géza függetlenségi párti lett a kerület egyhangulag megválasztott képviselője.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A pénteki ülés elején a befolyt hadmentességi díjak kezeléséről volt egy kis vita. Az összeg már néhány millióra rug s a honvédelmi minisztérium nem akar elszámolni róla. E tárgyban négy képviselő kért napirend előtt felvilágosítást, de bizony nem lettek okosabbak abból, amit erre vonatkozólag Gromon Dezső, a Fejérváry helyette-e mondott. Pedig az ország szeretné tudni, mi van ezzel a sok pénzzel?

A katonai vitánál végre az eddigi tétlen nemzetiségiek is megmozdultak. Egyelőre csak Veszelo-
lovsky Ferencz, a tótok büszkesége adott életjelt magáról. Beszél a hadsereg felosztásáról nemzeti tekintetben és közben a magyar nemzet politikai létezését is kétségbevonja, mert szerinte az állampolgárok nem gyakorolhatnak politikai jogokat. De hogyan lett ő akkor képviselő?... Védelmébe vette a tótokat és azt mondta, azért nem tanulnak meg magyarul, mert meg tudnak ők élni magyar nyelv nélkül is. Igen ám, de Amerikában tüstént megtanulnak angolul, nátt mért nem alkalmazkodnak itthon is a magyar szellemhez?

Veszelo-
lovsky után Csernoch János kárhoztatta a folytonos fegyverkezést. Arra hivatkoznak a kormánypárton, hogy a létszámot lehet emelni, mert megsaporodott a népesség. Ez igaz; csak hogy a kenyér megint kevesebb. És miután a terheknek folytonos szaporításához az államnak nincs már joga, ennél fogva ő sem szavazza meg a katonai javaslatokat. Kivüle beszélt még Ráth Endre a javaslatok ellen.

Szombat, 1903. április 4-én.

Rákosi Viktor figyelemre méltó beszédet mondott a katonai javaslatok ellen. Többek közt kifejezte aggodalmát a fölött, hogy a nemzet nem tudja a leg-

fontosabbkérdéseket megoldani, mert a pénzt fölemészti a hadsereg. Itt van az alföldi szocziális kérdés, a nagybirtokok parcellázása, az öntözőcsatornák, az ingyen iskoláztatás, az ingyen orvos és patika a népnek. Továbbá az új földtehermentesítés és a lelenczházak építése, a földadó leszállítása, a kisipar talpraállítása. Minderről szó sincs a mai kormányzatban. Ezért nem fogadja el a katonai költségek emelését.

A másik szónok a fényes tehetségű Ugron Gábor volt. Valahányszor ő felszólal, az egész ország figyelmét magára vonja. Minden szava különös súlyal bír, mert kiváló szónoki tehetsége mellett nagy tudás, lángoló hazaszeretet és főként keresztényi érzület jellemzi. Mai beszédében az önálló magyar hadsereg szükségét bizonyította. Ezt az uralkodóház érdeke is követeli. Ha nincs nemzeti hadsereg, úgy a pánszláv veszedelemmel szemben is teljesen szervezetlenek vagyunk. E nagyhatású beszéd után a földözhetetlen börzejáték vitáját folytatták. Gróf Bánffy Miklós a földmivelő nép érdekében követelte a börze megrendszabályozását.

Ülés végén a miniszterelnök indítványára elhatározták, hogy április 16-áig nem lesz több ülés. Ezután egymásnak boldog ünnepeket kívánva, szerteszéledtek.

Röppentyük Bálint gazdánk fejéből.

— A katonai javaslatok ellen országszerte gyűl-
lesznek. Széll Kálmán így sóhajtoz magában: „Az a sok gyűlés... gyűlés!... Még meggyülik miattuk a bajom Bécsben.“

— Fejérváry kétségbevonja, hogy javaslatai ellen a nemzet akarata nyilvánul. Dejszen az egyházpolitika idején azt mondták: „a nemzet égi mennydörgés gyanánt kiáltja képviselőház fülébe, hogy liberális egyházpolitikát akar.“ Ugy látszik, a kormány csak akkor hallja meg ezt a mennydörgést, ha neki dörög, de mikor attól fél, hogy a mennykő beléje csap, akkor nem hallja.

— A függetlenségi párt háborút üzent a felhatalmazási törvényjavaslat ellen. Széll Kálmán nem volt elkészülve erre a husvét pirostojás a. Bizonyosan úgy érzi magát, mint a kit hideg vízzel leöntenek. Most ugyanis az öntözés járja!...

— Macedóniában sehogy sem akar a rend helyreállani. Idáig már az összes nagyhatalmak beleavatkoztak a dologba. Persze, így aztán nem csoda, ha a sok bába között elvész a gyerek... akarom mondani, a béke.

— Sándor király megint megváltoztatta Szerbia alkotmányát. Ez azért van, mert uralkodása óta egy kormány nyal sincs megelégedve. Hiába! a mióta feleségre tett szert, csak — a papucskormány nyal tudott megbarátkozni.

UJDONSÁGOK.

Léghajósok balesete.

Nagy szerencsétlenség történt mult héten a fővárosban. A budapesti léghajóstársaság Turul nevű léggömbjét fölszállás előtt elkapta a szél, nekivágta egy épület tetejének, minek következtében a léghajó négy utasával lezuhant.

Ujabb időben Európa minden nagyobb városában

rendszeresen folyik a léghajózás a tudomány szolgálatában. A levegő felső rétegeinek megállapítása képezi a célt. A Turul-léghajó is hasonló célból szállt föl eddig a magasba. A szencsétlenség napján, csütörtökön, ismét utra készen állott a lipótvárosi gázgyár udvarán. Reggel nyolcz órákor kezdtek a léggömböt gázzal megtölteni. Mikor a gömb egyre jobban fölfújódott, ludlábakra állították s kötélczölöpökkel erősítették a földhöz. Félkilencz-kor már a kosarat is alátolták s hozzá kötötték. Ekkor a négy utas, névszerint: ifj. Tolnay Lajos, a léghajó kapitánya, Král Sándor tüzérfőhadnagy, Kubik Gyula mérnök és Ordódy Pál földbirtokos, volt orsz. képviselő, — elhelyezkedett a kosárban. Pár pillanat múlva elválták a rövid köteleket, melyek szorosan a földhöz tartották a gömböt. Csak négy hosszú kötél tartotta még a léghajót, s ezekbe a kötelekbe 35 ember fogódzott.

Hirtelen nagy szélroham kerekedett, bekapaszkodott a gömbbe s rézsut irányban elkapta. A köteleket fogó emberek megriadtak s mivel attól féltek, hogy most már elrepül velük a léghajó, egy pillanat alatt mind eleresztették kezükből a köteleket. Tolnay rájuk kiáltott, hogy ezt ne tegyék, de hiába, a munkások szanaszét futottak.

Igy történt, hogy a léghajó villámsebesen neki sodródott az épület ereszének. A szerencsétlenségek megakadályozására minden gömb burkolatán van egy biztosító gerezd, melyet egy zsinórral sebtiben föl lehet tépni, minek következtében jókora rés támadt, hogy a gáz ki ömölhessen. A tüzérfőhadnagy a veszedem pillanatában megrántotta a szakító zsinórt, de közben a feje ugy bele-vágódott az ereszbe, hogy szédülten esett vissza a kosárba. Tolnaynak már jobban sikerült a gömb falát végigrepesztetni s ezáltal az utasok mentve voltak attól, hogy az elindult léghajón távol a földtől éri őket a szerencsétlenség. De mikor a kosár már megült volna az eresz szélén, egyszerre csak leszakadt az eresz s a léghajó mindenestül ráesett egy közeli gépgyár tetejére. Az utasok közül Ordódy Pál már félig künn volt a kosárból. A sodrás pillanatában egészen kibukott belőle s eszméletlenül terült el a gyár egyik műhelyének tetején. A többi három utassal együtt a léghajó a földre zuhant és kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek.

Ordódy Pált a mentő orvosok azonnal elszállították és ámbár életbentartására mindent megkíséreltek, még aznap meghalt a sebészeti klinikán.

A sajnálatos eset áldozata fia volt néhai Ordódy Pál közlekedésügyi miniszternek. Az országgyűlésen három ízben képviselte az udvardi kerületet. Egyik lányát ez év elején vezette oltárhoz gróf Csáky Károly, gróf Csáky Albin főrendiházi elnöknek a fia. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

A trónörökös kitüntetése. Taliani bécsi nunczius nemrég átnyújtotta Ferencz Ferdinánd trónörökösnek a pápa legnagyobb rendjelét, a *Krisztus-rendjelet*. Ez a kitüntetés még abból az időből származik, midőn néhány hét előtt a trónörökös elküldte arczképét a Szentatyának. A Krisztus-rendjelet csak a legkiválóbb magasrangu férfiak szokták kapni.

A pápa és Róma ujszülöttjei. A pápai jubileum érdekességét növelte ő Szentsege azon kijelentése, hogy minden ujszülött, ki megkoronáztatása évfordulóján: márczius

3-án látta meg Rómában a napvilágot, teljes fölszerelést és pénzajándékot kap tőle. Rómában tapasztalat szerint egy-egy napra átlag 35 születés esik, de az idén éppen 93 gyermek született, vagyis annyi, a hány éves a pápa. E napon tehát a Szentatya 93 családot tett boldoggá ajándékaival.

Madarász László hazajön. Madarász László Magyarország 48-as rendőrminisztere, 54 esztendei önkéntes száműzetés után júniusban haza fog érkezni, hogy életének utolsó idejét magyar földön töltsse. Madarász jelenleg 92 éves. A világosi fegyverletétel után bujdosott ki a hazából a szabad Bmerika földjére s több mint félszáz évet töltött Goode Hope városában.

A diák-ifjuság mozgalma. A budapesti egyetemi ifjuság kebelében dicsérendő mozgalom indult meg II. Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállítására. A nagy szabadsághős Törökországban aluszsza örök álmát. Már többször fölmerült a hazafias szándék, hogy a dicső hamvakat hazai földben kell nyugovóra tenni, de bizonyos politikai tekintetek mindig utját állták a megvalósításnak. Most a lelkes diákok újból fölkarolták az eszmét és reméljük, hogy céljukat rövid időn belül el fogják érni. Már megalakult az ifjusági bizottság, mely felhívja a hazafias társadalmat adakozásra. Épp alkalmas időben indult meg a mozgalom, mert most van 200-dik évfordulója annak az időnek, mikor Rákóczi kibontotta a szabadság zászlaját.

Kaas Ivor és a szocziálisták. Kaas Ivort azzal vádolták a szocziálisták, hogy orvul támadt, vagyis hogy oly helyről vádolta őket, a honnan nem lehet őt felelősségre vonni. Kaas Ivor most egy füzetkét adott ki, melyben megismétli a képviselőházban tett állításait és felszólítja a szocziálistákat, hogy most már indítsák meg ellene a sajtópört. Ezzel beigazolta, hogy nem akar a képviselői immunitásba takarózni, hanem helyt áll szavaieért.

Elhunyt főúr. Április másodikán meghalt gróf Andrassy Aladár, a híres, nagy Andrassy Gyulának testvéröccse. A 76 éves öreg urat vesebaja vitte a sirba. Ifjuságában résztvett a szabadságharcban. Sok nagy méltóságot viselt és tevékeny részt vett a társadalmi mozgalmakban. Ő alapította a budapesti önkéntes mentőegyesületet.

A bécsi polgármester - választás. A bécsi község-tanács mult héten újból Lueger Károlyt választotta meg polgármesternek. 158 szavazat közül 124 esett reá. A választás után Lueger köszönetet mondott és dicsőítette a keresztény német nép munkaerejét, mely Bécszet a torzsalkodások közepette megmenti a veszélytől.

Küldöttségek Budapesten. Mult szombaton ismét 6 vidéki küldöttség érkezett a fővárosba és pedig: a karczagi, fülöpszállási, dabasi, tiszalöki, gyöngyös-patai és a vaáli kerületek polgársága. Összesen 1700-an. Az ünnepek miatt a küldöttségjárás is szünetelni fog. Eddig összesen 36 nagy küldöttség jött a fővárosba. Továbbá a képviselőház asztalán 45 felirat és ezernél jóval több kérvény van a katonai javaslatok ellen.

Különös lopás. A tolvaj-furfang különleges alakban szokott Budapesten megnyilatkozni. Loptak már nálunk házat, háztetőt, sőt utcaköveket is, ujabban pedig a Vincze-utcának és Kisrokus-utcának a tábláit és házszámait lopkodták le eddig ismeretlen egyének.

Egy tábornok pályafutása. Macdonald Hektor vitéz angol tábornok, ki a burok elleni hadjáratban többször kitüntette magát, nemrég revolverlövessel vetett véget életének. Súlyos vádakkal illették s ezért a halálban keresett menedéket. Macdonald mint közkatona kezdte meg pályáját és hosszú dicsőséges szolgálat után emelkedett Anglia legelső tisztjei közé. Szegény földmives családból származott és kezdetben béres volt, majd inas lett egy rőfös-üzletben. Tíz esztendeig szolgált mint közkatona. Fokról-fokra küzdötte föl magát a legelső katonák közé. A dicsőséges katona végre is a dicstelen halált választotta.

Marhalevéllel Amerikába. Egy irástudatlan veszkényi paraszt ember Amerikába akart kivándorolni. De mivel utlevélre nem tudott szert tenni, furfangos eszével merészet gondolt. Hiszen az a fránya német úgy sem tud magyarul — így okoskodott, — mért ne vihetnék hát magammal bármiféle irást? Ugy is történt. Dolmánya zsebébe csusztatott egy marha-levelet s Hamburgba utazott. De ott persze lefülelték és hazatolonczolták Veszkénybe.

Hamisított szűzdohány. Hát már a jóféle fináncmentes szűzdohányt is hamisítják. Persze nem csoda, mert a szűzdohányt még a pénzügyigazgató is szereti. A pesti urak különösen. Hanem az utóbbi időben ugyancsak póruljártak. Egy fiatal ember járt-kelt ugyanis az uri házakban és sugdosva jelentette, hogy kitűnő szűzdohány van eladó. Persze sokan rendelték belőle és kaptak is pénzükért gyönyörű színű dohányt, úgy, hogy öröm volt ránézni. De amikor rágyújtottak, kiesett a pipa a szájukból. Olyan rettenes büzt árasztott a dohány, hogy nem lehetett kiállni. Akkor tűnt aztán ki, hogy szűzdohány helyett festett selyem papirost és megszáritott répa levelet kaptak. Ez azért is érdekes, hogy az illetők nem merik a csalót följelenteni, mert akkor nekik is meggyűlik a bajuk, amiért szűzdohánnyal élnek.

Katholikusok ajándéka a pápának.

A Grünerek sorsa Amerikában. Grünereknek hívják az Amerikába vándorolt magyarokat, akik odaözoönlének, rontják a munkabérek s az amerikai munkásnép gyűlöletének leginkább tárgyai. A Grünerek éppen ezen üldözés, gyűlölet következtében a legterhesebb testetöl munkát kapják s az amerikai munkásviszonyok borzalmasságára vall, hogy az etiksvillei bányaörök, mert a szénbányában dolgozó munkások keveselték a munkabért és a bányát el akarták hagyni, fegyverrel kényszerítették a dolgozóra. A Grünerek ellenálltak, a mire a bányaörök fegyvereiket kilőtték s hat Grünert holtan bukott le, tizenöt pedig megsebesült. — És hogy az eset ne álljon magában, Indianapolisban egy emberi fenevad, a ki még mindig abban a hiszemben van, hogy a Grünert rabszolga, a munkások közül nyolczat agyonlőtt. Ezek után nagy bátorságra mutat az, a ki Amerikába vándorol.

A szegedi fiu levele a királyhoz. A szegedi polgármesterhez egy levél érkezett a királyi kabinet-irodából, melyet egy ottani fiu irt a királyhoz s néhány hatost kér benne. Az édeskes levél tartalma a következő: „Drága jó király bácsi. Mivel hogy a jó király bácsiról annyi jót mesélnek, hogy szereti a magyarokat, hát magához fordulok, hogy az én édes anyám beteg, me a mosásba meghütötte magát és gégesorvadást mond a doktor, apám mög a jó isten evötte, hát én tizennégy éves koromban nem kereshetök, anyámnak mög patika kő, hát a Pista

bácsi nem ad többet, me akkó ü lösz szögén. Hát a drága király bácsiho fordulok, hogy küldjön egy pár hatost, hogy az anyámnak vöhessek patikát. A pénzt előre is köszönöm kezéjít csókolja Virág Jóska fia Mihál Szöged.”

Régi babonája az a népnek, hogy holttestet nem jó a határon keresztül vinni, mert akkor a termést elveri a jég. Ennek az ostoba felfogásnak szomorú következménye lett Iharos községben. Varjas Pál nosztrányi lakos elutazott Kurdra s ott szélütés következtében hirtelen meghalt. Családja haza akarta szállítani Nosztrányba, de Iha-

ros k...
koporsó...
a község...
váltak...
ret mel...
határán...
lával fö...
szegült...
Két löv...
Zambó...
találva...
észretér...

A...
hivta fe...
leg oly...
egy saj...
tűnő me...
lőmbözi...
hasonló...
és mind...
joggal, l...
szere az...
Ennek d...
pörkölt...
kávét g...
a valódi...
esomago...
Kathrein...

Hü...
hivjuk t...

A...
villamos...
el és an...
Vadász-u...
ket kapo...
náltak, d...
tet a vill...
a mint a...
tisztelet...
ban, végt...
mikhez m...
sokat sze...
kettős vil...
rendeltem...
elmultak...
ösintébb...
zoló-mest...

Gya...
egyház...
nak meg...
meg van...
Azt is r...
VII. Pius...
zat a 19...

Hol...
igazság...
a katholi...
sem a pa...
Eller...

van enge...
vegében...
hassa. 2...
írást anya...
ban, hogy...
jóváhagy...
erősítse a...
a Szentirá...
nines meg...
meg van...

ros község közelében egy nagy csapat utját állta a koporsónak s minden könyörgés ellenére megakadályozta a községen való átszállítását. A család tagjai kénytelenek voltak a halottat visszavinni, másnap aztán csendőrkíséret mellett ismét nekivágtak a halottvivő utnak. Es Iharos határán ismét nagy néptömeg várta doronggal és vasvillával fölfegyverkezve a kocsit. A csendőröknek is ellene szegült a nép, a kik támadásra fegyverüket használták. Két lövés után szétfutott a nép, de Bajó András és Zambó János ott maradtak a harc helyén, mert golyótól találya összeestek. Ez a szomorú példa tán másokat is észretérit, kik vakonhisznek e babonában.

A boldogult Knepp páter érdeme volt az, hogy ő hívta fel legelőször az általános figyelmet az egészségre oly értékes maláta kávéra, melyet aztán Kathreiner egy sajtószéri találmánya által a babkávét izével oly kitűnő módon előállított. Ebben még ma is lényegesen különbözik ez az egyedüli „Kneipp-kávé“ minden egyéb hasonló gyártmánytól és ez okból Knepp páter egyedül és minden időkre a Kathreiner cégét ruházta fel azzal a joggal, hogy a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéja részére az ő nevét és arcképét védjeggyül használhassa. Ennek daczára mégis a közönség hátrányára egyszerűen pörkölt árpat vagy malátát árusítanak hamisan „Kneipp-kávé“ gyanánt. Ettől óvándó, kérjük mindig határozottan a valódi „Kathreiner-féle“ Kneipp malátakávé az eredeti csomagokban, melyek a Kneipp páter védjegyet és a Kathreiner nevet viselik.

Hübner József bajai gyógyszerész hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

A mai század legnagyobb csodája csak a kettős villamos delejes kereszt R. B. 86967. szám által éretett el és annak feltalálója Müller Albert ur (Budapest, V. k. Vadász-utca 32 Gy.) már ezekre menő köszönő leveleket kapott, mert a betegek előbb minden eszközt használtak, de eredmény nélkül és csak azután tettek kísérletet a villamos delejes kereszttel és ez biztosan használt, a mint azt a következő elismerő levél is igazolja: Igen tisztelt Müller ur! Feleségem már 9 éve szenved főfájásban, végtag szaggatásban; szédülései, ájulásai vannak, mikhez még álmatlanság járul és egész testében szurásokat szenvedett; mióta azonban az ön találmányát a kettős villamos delejes keresztet R. B. 86967. szám, megrendeltem és azt feleségem viseli! Fájdalmi teljesen elmúltak. Fogadja ön, ugy az én, mint a feleségem legőszintébb köszönését. Tisztelettel: Hlatschka Ferenc mázoló-mester, Budapest, Gizella-ut 42.

A biblia-olvasásról.

Gyakran olvashatjuk a protestáns szellemű és egyházellenes lapokban azon téves, mert a valóság-nak meg nem felelő állítást, hogy a katolikusoknak meg van tiltva a biblia, vagyis a Szentírás-olvasása. Azt is mondják, hogy ezen biblia-olvasási tilalom VII. Pius pápa idejétől van hatályban, ki az egyházat a 19. század elején kormányozta.

Hol itt tehát tulajdonképpen az igazság? Az igazság az, hogy a biblia vagy Szentírás olvasása a katolikus Anyaszentegyházban nincsen megtiltva sem a papoknak, sem a világi hívőknek.

Ellenkezőleg 1. mindenkinek kivétel nélkül meg van engedve, hogy a Szentírást úgy az eredeti szövegében, mint az ismert Vulgata fordításban olvashassa. 2. Nem tiltatik meg feltétlenül, hogy a Szentírás anyanyelvünkön olvashassuk, szükséges azonban, hogy az anyanyelvünkre való fordítást a Szentszék jóváhagyja és hozzá fűzött magyarázatokat meg erősítse azon megyés püspök, kinek egyháztérületén a Szentírás fordítása megjelenik. Ebből láthatni, hogy nincsen megtiltva a Szentírás olvasása, hanem igenis meg van tiltva olyan szentirási fordításoknak olva-

sása, melyek az Egyház részéről nincsenek jóvá hagyva.

Szabadságában áll tehát minden katolikus embernek, hogy az egyház által jóváhagyott és bármilyen nyelvre lefordított Szentírást megszerezhesse és abból szorgalmasan olvashasson. Protestáns atyánkfiai szeretnek hivatkozni az első keresztény századokra és a Szentatyákra, a mikor a Szentírásnak olvasása általában ajánlatott. Ezt illetőleg azonban, azt mondja már Tertullian († 240. Krisztus születése után) „Hited üdvözített, nem a Szentírások kutatása.“ Szt. Ágoston pedig azt tanítja: „Azon embernek, ki a hit, remény és szeretet után törekszik és ezeket gyakorolja, nincs e mellett szüksége a Szentírásra, legfeljebb ha másokat akarna oktani; azért sok ember a hit, remény és szeretet mellett, könyvek hiányában még a pusztában is megél.“ A skizmatikus görögök, meg az 1672-ik évben Jeruzsálemben megtartott zsinatukon a következő határozatot hozták a protestánsok ellenében: „Nem szükséges, hogy minden keresztény a Szentírást saját anyanyelvén olvassa, mivel azon meggyőződésünk daczára, hogy a Szentírás hasznos, sőt szükséges, hogy az emberek ajátos életet folytassanak, mégsem hihetjük, hogy azt minden hívőnek kellene olvasnia, a Szentírás olvasása általában csupán azon személyeknek engedhető meg, a kik észszerű magyarázat mellett felfogni bírják mélyseges titkait és a kik megtanulták a megfelelő igaz módot, hogyan kell azt olvasni és magyarázni.

Ezen álláspontra helyezkedik a katolikus Anyaszentegyház is. Hasznos és ajánlatos a Szentírás olvasni. Istennek szentjei és választottjai mérhetetlen tanulságot, buzdítást és vigaszt merítettek a Szentírásból. Az Anyaszentegyház a Szentírás szavaival mondja el imáit és kötelezi a püspököket és papokat, hogy azt a népnek magyarázzák. A biblia olvasása azonban nem mindenkire nézve feltétlenül szükséges. Sőt sok ember, ki a Szentírás olvasta és megérteni azt nem volt képes, igaz hitét veszíté, a hitetlenségnek, vagy hitszakadárságnak esett áldozatul. Mi katolikusok a Szentírás mellett az isteni kinyilatkoztatásoknak más forrását is bírjuk: a szó-hagyományt, vagy a tradíciót. Ezen kétszeres forrás illetékes és kizárólag jogos magyarázója azonban csupán a Krisztus által alapított *Tanító Egyház*.

Mai képünk.

A katolikusok ajándéka. A „Magyar Néplap“ olvasói annak idején értesültek róla, hogy XIII. Leó pápa jubileumára a világ összes katolikusai közadakozásból egy értékes harmas koronát (tiarát) csináltattak, melyet az ünneprendező bizottság február 20-án nyújtott át a pápának. Mai képünkben bemutatjuk e nagyértékű ajándékot. Egyszerűség, izléses rajz és művészi kivitel jellemzi az egészet. Nagyjában ezüstből készült és mintha fonva volna terméshű, finom kiviteli ezüst olajfaágakból. A legfelső része áttört munka; a súlyosságát akarták ezzel csökkenteni és bár a tiára 30 cm. magas, még alig haladja meg az egy kilót. A jellegzetes három korona, mely a pápai sövet övezi, aranyból való. — A legalsónak abroncsán e szavak olvashatók: „Maximus in terris divino jure Sacerdos,“ (Te Isten akaratából legfőbb pap a földön); a középsőnek felirata ez: „Nescius errandi fidei morunque magister,“ (erkölcsnek és hitnek csalhatatlan tanítója); végül a legfelsőn „Omne regis Christo pastorum ovile“,

(Pásztorok pásztor, te legelteted az Üdvözítő egész nyáját.) Két tojásdad paizson olvasható a felajánlás: „Leon XIII. annum XXV. sacri principatus feliciter complenti X. Kal. Mart. anno MDCCCIII. collata catholitorum stipe“ magyarul: „XIII. Leónak, a pápasága huszonötödik esztendejének betöltésekor — 1903. február 20-án a katolikusok közadakozásból“. Három más kisebb medaillonban szent Péter, IX. Pius és XI. Leó pápák képei láthatók, azon hármuké, kik t. i. az összes pápák közül megérhették a kormányzásuk negyedszázadját.

Nyilttér.

(E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.)

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, sziv. vese, gyomor, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos idegvér és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. Kovács J. egyetemi orvosnak (Hemopatia) rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetben kívül is kezel. Nehéz betegeknek biztos gyógymódja.

Népek és nemzetek.

Mindent a szociáldemokraták nélkül.

Ki nem hallotta, vagy nem olvasta volna már a szociáldemokraták szónokainak, vagy sajtójának frázisait, hogy a munkás világ mi mindent nem köszön a szociáldemokratáknak! A szociáldemokrácia ezen fennhéjázó öndicsékvése azonban nem egyéb üres beszédnél. Ennek legjobb bizonyítéka Németország szociális törvényhozása. A legfontosabb alkotások hozattak itt létre a szociáldemokrácia nélkül, sőt éppen ennek ellenében. A keresztény középpárti képviselő, Hitze, már 1893. jan. 14-én azon vádat emelte a német birodalmi országházban a szociáldemokraták ellen, „hogy a munkásokat védő katolikus középpártot a munkásvédelem összes kérdésében nem támogatják gyakorlatilag, sőt határozott pillanatban az összes szociális törvényjavaslatok ellen szavaztak.“ A szociáldemokraták mindig azzal állottak elő, „hogy a törvények mennyire rosszak és hiányosak.“ De hát a szociális alkotásokról mondhatjuk-e egyáltalában, hogy azok rosszak? Ezen „rossz“ alkotások különben, ha csak Németországot tekintjük, nem megvetendő hasznot hozhat a német munkásoknak.

A törvényes betegsegélyzőpénztárak 1884—1900 kifizettek 1533 millió márka betegsegélyző költséget, melyhez a munkaadók egy fél milliárd márkával járultak hozzá. — A baleset elleni biztosítások kitesznek eddig kerek számban 700 millió márkát, a mi kizárólag a munkaadókat terheli. Az iparbiróságok gyorsan és kielégítően döntöttek 1896-ban

69.000, 1900-ban 89.000 a munkás viszonyból kifolyó pörös ügyben. Az 1891-iki munkásvédtörvényt nem is említjük, melynek anyagi hasznát a német munkásra jellezni sem lehet számokban.

Ezeket és számtalan egyéb nagy alkotást a munkások javára csakis a katolikus középpárt vitte keresztül a szociáldemokraták nélkül, sőt határozottan azok ellenében. Maga a nagy szociális kérdés is ehhez képest csupán a kereszténység által és annak befolyásával oldható meg legüdvösebben.

Erkölc és politika.

A szerb trónnak nincs ez idő szerint örököse, a mi elvégre nem volna baj, hiszen elég fiatal a most uralkodó Sándor király ahhoz, hogy gyermekei lehessenek. De orosz az czárnak nem egészen mindegy, hogy ki fog ülni a szerb trónon, kivált attól fél, hogy Draga királyné ráveszi férjét, miszerint az ő öcsései közül egyiket kiáltassa ki trónörökösnek. Azért minden erejével arra kívánja befolyásolni Sándor királyt, hogy az ő jelöltjei közül fogadjon valakit fiául és azt jelentse ki Szerbország jövőendő urául. Oroszország jelöltjei a következők: *Mirkó* montenegrói herceg, ki házassága révén rokonságban áll az orosz udvarral — nemrég vette el Konstantinovic kisasszonyt; a második jelölt *Leuchtenberg* herceg, az orosz uralkodóháznak szintén rokona, kit ez idő szerint a szent-pétervári akadémián katonának nevelnek; a harmadik jelölt *Battenberg* herceg.

Sándor király egyik jelöltet sem hajlandó elfogadni, inkább elvállik Draga királynétól. A királyné má házat is vesz Dre dában és az orosz czártól évi járadékot fog kapni, melyből illendően megélhessen. Tehát megint az erkölcs az, melyet félre állítanak az utból, mikor politikát csinálnak az uralkodók. Tehát ismét egy válpör a koronázottak között! Csak azt szeretnők bizony és leleplezetlenül tudni: mi jogon avatkozik Oroszország Szerbia ügyébe? és mi jogon osztogat föltétlen parancsokat? Csak azért, mert Szerbia kicsi ország, ő meg óriás? Itt is a politika diadalmaskodik az erkölcsön: és lesz belőle burkolt erőszak.

A francia vallásháboru eredménye.

A válastalan francia kormány és diestelen párta büszkén hirdeti, hogy diadalt aratott. Szomorú diadal! Kiüldözte az áldásos tevékenységű szerzetes rendeket és visszautasította azokat, kik alapszabályaik jóváhagyását kérték. Tehát „helyre van állítva a rend“ és Combes miniszterelnök nyugodtan pihenhet a nagy munka után.

Lássuk már most, kik fogják e nagy „tisztogató“ keserű gyümölcsét élvezni? Hát egyesegyedül a szegény francia nép. Tudniillik, miután nincsenek többé tanítószerteszettek Franciaországban, az államnak kell gondoskodni az oktatás kiterjesztéséről. Az elemi iskolás gyermekek részére 336 fiu- és 1921 leányiskolát kell alapítani és ezen iskolákban 1519 tanítói és 5963 tanítónői állást szervezni. Ez már az első évben 72 millió frank új kiadást fog okozni a köztársaságnak. Mivel azonban kevés az állam pénze, a kormány a községekre rója ki ezt a nagy összeget, hadd fizessen a szegény nép! Látnivaló tehát, micsoda szomorú eredménnyel jár a francia vallásháboru ugy lelki, mint anyagi tekintetben. És ezt a vallásháborut a magyarországi szociálisták is meg akarják indítani nálunk!

Az új szerb alkotmány.

Április 7-én Sándor király kiáltványban tudatta népével, hogy a két év előtt kibocsátott alkotmányt felfüggeszti s az egész államhatalmat kezébe veszi. De rögtön utána kiadott egy második rendeletet, melyben az 1896-iki alkotmányt helyreállítja. Megmarad tehát az államtanács és a szenátus is, melynek tagjait a király nevezi ki, ellentétben az eddigi alkotmánnyal, mely szerint a törvényhozók egy részét a nép választotta. A kinevezések már megtörténtek.

Szerbiában már régóta dúl a belvillongás. Ehhez hozzájárult a macedóniai fölkelés, mely igen közelről érdekli az országot. A pártok utóbbi időben nagyban gyüleseztek és alkudoztak Macedónia és Sándor király bőrére. Lázadásnak is beillő tüntetések voltak Belgrádban s a komolyan fenyegető veszedelemet Sándor király az alkotmány megváltoztatásával háritotta el.

Ebből kitűnik, hogy Szerbia még nem érett meg a teljes szabadságra.

Kedvderítő.

Különös betegség.

János gazda e szavakkal állított be a kör-orvoshoz:

— Doktor ur, szurásom van!

A doktor kanalas orvosságot adott neki, de másnapra mégis meghalt. No mert röstelte a dolgot és elhallgatta a doktor előtt, hogy bucsuról jön, a hol kés-szurást kapott.

*

Jeladás.

A mama elvitte leányát a színházba, de előre figyelmeztette, hogy csak akkor nevéssen, ha a lábára lép, mert nem szeretné, ha valami illetlenségen is felkacagna.

Másnap az otthon maradt apa megkérdezte a leányt:

— Nos, hogy tetszett a darab?

— Jaj, papa, nagyon sokat kellett nevetni, még most is fáj a lábam tőle.

*

Igy megy ez manapság!

Apa: Mit akar maga az én leányommal?

Ifju: Feleségül szeretném venni!

Apa: De hiszen neki van már férje!

Ifju: Az mindegy. Én ügyvéd vagyok; tessék rám bízni a válópört.

*

A konyhában.

Nagysága: Valamivel nagyobbra csinálhatná a gombócokat, mint a multkor.

Szakácsné: Kezeit csókolom naccsága, ezt ugyan kedvemre mondta. Bizonyosan csuklik most az én káplárom.

*

Bajosan!

Egy fősvény embert a hirtelen támadt jégeső az utcán csipte.

— Istenem, — sóhajtá — ha most jégmogyorók helyett ötkoronások hullának az égből, egy álló napig kinn járnék az esőben.

Közgazdaság.

A juhturó. A magyar juhturónak nagy becsülete van odakinn a nagyvilágban. Maga Vilmos német császár is állandóan meghozatja asztalára. Sőt a tengeren túli országokban is van fogyasztója. Erre való tekintettel Darányi miniszter most azon iparkodik, hogy a szegényebb népet a juhturó nagyobb mérvű készítésére ösztökélje. A hegyi népnek valamikor szép hasznót hajtott ez a gazdálkodási ág, tehát kívánatos, hogy újra tért foglaljon. A miniszter több kárpátmenti községnek, továbbá Erdélyben kedvezményes áron tenyészállatokat osztott ki a juhtenyésztés előmozdítására.

Fagykarak. A szép, verőfényes márcziusi napok után észrevehetően megváltozott az idő. Az ország minden részéből érkeznek tudósítások, melyek esipős szelet, fagyot és havazást jelentenek. A korán fejlődő termésre szomorú következményekkel jár az időváltozás. Sok helyütt máris oda a gazdák minden reménye.

Magyar méhészet Bécsben. A Bécsben rendezett méhészeti kiállítás magyar osztálya nagy dicsőségünkre szolgál. A kiállítás elnöke a megnyitás napján hivatalosan elismerte, hogy a méhtenyésztés művelésének fejlesztésében Magyarország elüljár és követendő például szolgálhat minden államnak. Természetes, hogy ily hízog kijelentés után állandóan sok nézője akad a magyar osztálynak.

Budapesti legolcsóbb gabonaárak.

Buza: Tiszavidéki 7.70 korona, fejmegyei 7.55 kor., pestmegyevidéki 7.55 kor., bántási 7.55 kor., bácskai 7.30 kor. A mult hét óta az árak változatlanok.

Árpa: 5.70 kor. Az árak tartottak.

Rozs: 6.65 kor. Az árak tartottak.

Zab: 6.15 kor. Az árak olcsóbbak.

Tengeri belföldi: 6.25 kor.

Az árak 50 kilogrammonként értendők.

Szerkesztői üzenetek.

Ifj. Király János. T-lepitési ügyben forduljanak a földművelésügyi minisztérium VI. főosztályának 2-ik ügyosztályához, ott megkapják a szükséges felvilágosításokat. A vagyontalanok 800 koronáig terjedhető házépítési költsönre számíthatnak, azonkívül az első két évben nem kell a vételárat törleszteniök, csak a 4-es perczentet fizetik.

N. M. Uglya. Igen bonyodalmas eset. Megbízható ügyvédre kell bízni a megoldását.

S. J. Siegersdorf. Lapunkban nem az állt, hogy Ausztriában az idén egyáltalában nem ujoncoznak addig, míg a magyarok is meg nem kezdik a sorozást, hanem a ténynek megfelelően azt irtuk, hogy most sem szednek több ujoncot, mint más években. Vagyis nem az új törvény alapján soroznak.

O. M. Málnás. A kívánt könyvet meghozhatja bármely hazai könyvkereskedésből. Címe „Knorr, Önügyvéd“, ára 10 korona. Vagy pedig: „Kassay Adolf, Legujabb levelező, önügyvéd és házi titkár“ ára 2 kor.

Z. F. Boglár. 1. Fegyvergyakorlat alól felmentést nyer, ha hiteles orvosi bizonyítvány alapján beteget jelent s ha otthonmaradása fontos családi viszonyai folytán okvetlen szükséges. 2. Meg kell fizetnie.

A. V. Királyháza. A polgári iskola negyedik osztályu bizonyítványa alapján felveszik. A folyamodványt adja be a pénzügyigazgatóságához.

Kiss Pál végrendelete.

Igaz történet az élethől.

A páduai szent Antal balzsam egyedüli gyártója HUBNER JÓZSEF gyógyszerészemester Baján.

betegnek: idd ezt meg szögám (vagy ha külső nyavalyva gyötörte a jajgató beteget, akkor meg aszondta neki: kendd be vele magad fiam), osztég gyere e hónap mögest, kapsz még egy porciót! — meg is gyógyult azután minden beteg ettől a csoda orvosságtól és áldották is érte Kiss Pál uramat mindenfelé.

El is szörnyedt mindenki — jajgatott apraja nagyja az egész környéknek, mikor szegény Kiss Pált elhantolták, mert félték attól, hogy a csoda orvosság titkát magával vitte a sirba — a titkát annak az Isten áldotta orvosságnak, a melynek köszönhetette Kiss Pál, hogy **107** esztendeig mindig jó erő és egészségben élt és a mely orvosság minden betegséget biztosan meggyógyított.

Nem hiába gondolták azonban Kiss Pált jószívű embernek, halála után bebizonyult, hogy csakugyan az is volt, mert találtak nála egy **végrendeletet** — mit úgy is hívnak, hogy „testamentom” — és ebbe aztán le volt írva a csoda orvosságnak titka.

Nagy jószágot eszközölt ezáltal Solymosi Kiss Pál — mert így most megtudták, honnét lehet ezt a csoda orvosságot megszerezni — és meg van adva a mód — mindenkinek, a ki Kiss Pál titkát megtudta — hogy hosszú életü lehessen és bármily nyavalyából kigyógyuljon.

Az a pont, a mely a titkot elárulja — emigy szól a végrendeletben:

„Gyermekeim — atyámfiai, ösmerőseim — jó barátaim,“ mielőtt szememet lehunyom örök álomra, tudatom veletek, hogy az a csoda orvosság, a melynek hosszú életemet köszönhetem — és hogy soha beteg nem lettem és a melyikkel mint láttátok és jól tudjátok, annyi beteget meggyógyítottam, nem más, mint a **Páduai szent Antal balzsam** és lelketekre kötöm, hogy ha kedves az életetek, házatokból soha se hiányozzék belőle, mert nemcsak hosszú életet ad — hanem meggyógyít minden **gyomorbaajt, tüdőbaajt, hideglelést, csúzt, köszvényt, gilisztát, fej-, fog- és fül-fajást, szagatást, minden asszonyi betegséget, vese- és májbaajt, meggyógyítja a sömört, viszketegséget, orbánczot és nyavalyatörést is, és a ki rendesen él vele, soha sem lesz beteg.**

Ezt a csoda orvosságot pedig egyedül csak **HUBNER JÓZSEF** gyógyszerészemester vöröskereszt patikájában **BAJÁN** lehet kapni és úgy híjják, hogy **Páduai szent Antal balzsam**. Hogy miből csinálja ezt a csoda orvosságot — arra ne legyetek kíváncsiak — a gyógyszerészemester úgy se mondaná meg nektek — hanem irjatok csak neki egy levelező-lapot és küld azután nektek belőle, a mennyit kértek, kóstál pedig nála egy korszó 1 korona 20 fillér, vagyis 60 krajczárt és ha egyszerre négy korszót rendelték — akkor nem kell nektek a postát fizetni; 11 korszó megrendelésénél egy korszó ráadásul adatik — és legokosabb is, ha egyszerre négy korszót rendelték, mert ez a csoda orvosság soha sem romlik el, bármédig áll is — és mint már mondtam, csak nektek jó — ha mindig van belőle a házban. De vigyázzatok, hogy csak onnan rendeljétek és hogy rajta legyen az itt lerajzolt szent kép és az igazi név. Hogy hogyan kell használni — az minden korszónál oda van írva.

A pontos cím a honnan rendeljétek, ez:

HUBNER JÓZSEF
gyógyszerészemester, vöröskereszt gyógyszertára
BAJÁN.

Ára egy korszónak 1 korona 20 fillér. (Hatvan krajczár.) Négy korszó rendelésénél ingyen postai szállítás. (Vigyázzunk a pontos címre és hogy a balzsam kökorszóiban legyen.)

Pserhofer J.

vértisztító labdaccai

Évtizedek óta elvannak terjedve az egész világon s kevés azon család, a hol ez a páratlan házi gyógyszer hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az oly bajoknál ajánlják, amelyek nehéz emésztésnek s dugulásnak következményei, pld. zavar az epekeringésben, májfájdalmak, szélbántalmak, kólika, aranyér stb.

Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak vérszegénység eseteiben s az ebből származó bajoknál, mint ideges fejfájás, sápkór stb. E vértisztító labdacso nagy előnye, hogy szelíden hatnak, fájdalmat nem okoznak s így a leggyöngébb szervezettel bíró egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

1 doboz, mely 15 labdacsból áll . . . . . 21 kr.
1 tekeres, mely 6 dobozból áll . . . . . 1 frt 05 "

A pénz előzetes beküldése után bérmentve.
1 tekeres 1 forint 25 kr., 2 tekeres 2 forint 30 kr.
3 tekeres 3 forint 35 kr., 10 tekeres 9 forint 20 "

Használati utasítás mellékelve.

Egyedüli készítője és szétküldési főraktár:
PSERHOFER J. gyógyszerháza
BÉCS, I., Singerstrasse 15.

Főraktár Budapest Török József gyógyszerháza Király-utca 12. szám.

Elterjedtségüknek fogva e labdacso a legkülönbözőbb alakokban és nevek alatt utánoztatnak, tehát mindenki csak **PSERHOFER**-féle vértisztító labdacsokat kérjen, s csak azok valódiak, amelyek dobozainak fedelén piros színben **PSERHOFER** kézírása látható.

Specialista sérvkötőkben

KELETI J. orthopédiai műintézet ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1902. évben es. és kir. szabad. sérvkötőjét. Nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívüli fekvése által fölülmul minden más gyártmányt.

Árak: Egyoldalu Kétoldalu
12 kor. 24 kor.
Keleti-féle es. és kir. szabad. gummi-sérvkötő, éjjeli használatra igen ajánlható.

Árak: egyoldalu kétoldalu
10 kor. 20 kor.
Gyáraimban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járó és támogató, mellfüzők ferdénnyírtak részére. Műlábak és kezek, haskötők, göresérharisnyák stb. stb.

Valódi francia gummi-különlegességek eredeti párisi csomagolásban.
Legújabb képes árjegyzéket titoktartás mellett ingyen!
— Alapítva 1878. —

KELETI J.

orvos-sebészeti mű- és kötszer-gyára.
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.

BUDAPEST

ZORN MÓR

butorszállítási és beraktározási
vállalata

BÉCS

ERZSÉBET-KÖRUT 21 a **BUDAPEST** ERZSÉBET-KÖRUT 21 a

Elvállal mindennemű
költözködések, butorszállításokat
ugy helyben mint vidékre, vasutal vagy hajón es. és kir. szabadalm. butorkocsikkal

A saisonra tiszta új kocsikkal rendelkezem.
Minden kárért teljes felelősséget vállalok.

Első országos műfestészeti és iparművészeti intézet.

Blaskovics BÁTORY MIHÁLY műfestész

Szabadka VII. ker., Erdő-utca 66.

A főtiszt. papságnak bíboros hercegprímás ő Eminentiaja 67698. szám alatt és Tolnai Festetich Tasziló gróf úr ő nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ő nagyméltósága Császka Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők s műmárványozóktól nyertem.

Templomfestés stíl szerint. Gips-, márvány (stucco). — Oltárképek, oltárépítés és márványozások. — Tervek, rajzok készítése, nagyítása.

Oltárképeket

megrendelésre elvállalok művészi kivitelben, bármennyi alakkal
2-40 m. magasság és 1-40 m. szélességben 70 frt.
1-80 m. magasság és 1-20 m. szélességben 40 frt.
0-83 m. magasság és 0-55 m. szélességben 20 frt.

Kívánatra bármilyen nagyságban, jutányos áron.

Szegényebb egyházaknak 25% engedmény!

Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre bocsátatnak

MÉZET,

valódi tiszta árut, ötkilós postai bádógdobozban 7 koronáért utánvétellel bérmentve küld Benedek Lajos, Tolcsva.

Első kézből legjobban vásárol.

Magyarország legnagyobb hangszergyára.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg egyedüli szállítója.

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben,

hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, trombiták, czimbalmok, saját találmányu tárogatók 30 forint-tól felfelé.

Harmonikák legjobb elpusztíthatatlan hangokkal, különlegességgé aczélig hangu zenekari harmonikákban, — saját mintáink.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSE

Előnyös feltételek mellett a legjutányosabb áron szállítatik.

Képes árjegyzék a) hangszerekről, b) harmonikákról, ugyisintén harmoniumokról ingyen és bérmentve; csak megnevezendő miféle hangszerről kívánatik.

Tüdőbaj gyógyítható!!

Óh! In megfolt ez az átkozott köhögés!

Bastillo fenyőszirup, melylévek hosszú során át fényes gyógyeredményeivel feltűnést keltett és mint igen áldásosan ható szer van elismerve, nemesak mint kitűnő csillapító, hanem pompásan gyógyító szer a legkülönbözőbb mell- és tüdőbajoknál. Csillapítja a köhögést, vért köpést, nyálkaoldó, megszünteti a rekedtséget, a lélegzést könnyíti, fájdalmas csillapító, szünteti az éjjeli izzadást, étvágygerjesztő és végül álmothozó.

Éljen! A Bastillo-szirup csakhamar megszabadított.

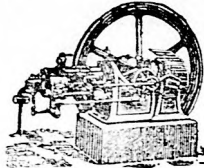
Ne mulassza egy beteg sem ezen szer használatát, mely rövid idő alatt meghozza a várva várt gyógyulást. Figyelmeztetés! Teljes felgyógyuláshoz legalább 12-15 üveg szükséges. Egy üveg ára 2 K. 40 fill. (postán küldve csomagolás fejében 40 fillérrel több postabér nélkül.) 5 üveg megrendelésénél, ha a pénzt előre küldik be, csomagolás és postaszállítási díj ingyen.

Főraktár:

Hoffenreich Károly gyógytára,

BAJA, Főtér 98. szám.

Elismert legjobb és legolcsóbb Benzin-Petrolin GAZMOTOROK és lokomobilok

villanyos gyújtással és szelep kormányzattal a legmesszebb menő kezesség mellett minden gazdasági célra alkalmas. Nem gyorsfutók, tehát malomüzemekre különös előnnyel használhatók. Szállítja kedvező fizetési feltételek mellett

OSERS és BAUER

motorgyára magyarországi vezérképviselő és raktár

DÉNES B.

Budapest, VI. Váci-körút 61. szám alatt

Árjegyzék ingyen. Tiszteletes ügynökök kerestetnek.

Első délmagyarországi oltárépítészeti, szobrászati és aranyozó műintézet.

Alapított 1890-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy műtermemet kibővítettem, melyben készítek új oltárokat, szószékeket, stációképeket vászonra és pléhrre festve és fából faragva dombor műben polichromirozva művésziesen kidolgozva, valamint régi oltárokat újból festek, márványozok és aranyozok. Régi oltárképeket kijavítok és megújítom. Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével helyreállítom, Jézus, Mária szive szobrai, Pádai Szt. Antal szobrai fából faragva és polichromirozva.

Cm.	100	110	120	130	140	150
kor.	100	120	140	160	174	194

Tarracotta kőmasszából polichromirozva.

Cm.	100	120	140	150
kor.	72	100	120	140

Olcsó árak és pontos kiszolgálásról gondoskodik az intézet jó hírneve.

Nagy Nep. János,

Temesvár-Józsefváros, Bonáz-utca 6. sz. (saját házában.)

T. cz. FELLER V. JENŐ gyógyszerész urnak
 Ó Fens. Bourbon Fülöp hercz. udv. szállítója.
STUBICA, TEMPLOM-UTCZA 35. SZ. (Zágráb m.)

... Édes anyáknak az *Elsa-Fluid* igen hasznosnak bizonyult, mert csupán e *felülmutatatlanszer* mellett maradt életben, miért is nem mulaszthatom el, hogy ezerszer köszönetet ne mondjak s ahol lehet, mindenütt legmelegebben fogom ajánlani szenvedő embertársaimnak.
 Pilisháza, 1902. III. 15.
Krsjak Márton.

A Feller-féle *Elsa-Fluid* használata után 7 éves fiam kigyógyult az *influenzából*, és nóm mint *gyomorcsipeket nem nélkülözheti*, magam testéből is mind *elmúlik a sagadtás*. Kötelességemnek tartom ezt a nagyhatású *Elsa-Fluid*ot mindendenekinek ajánlani.
 Halászi, 1902. XI. 16.
Kéfer Dániel.

Sokat szenvedtem *gyomorégres, fogfájás és fagyos lábammal*, de mióta a Feller-féle *Elsa-Fluid*ot használtam, a *legjobb egészségnek* érdemek. Másokat is fogok figyelmeztetni ezen kitűnő szerre, mely engem és számos rokonomat, ismerősöket a *fájdalmaktól megszabadított*.
 Gurahonez, 1902. VII. 16.
Lukhaus Katalin, szülészno.

A multkori küldeményt mikor megkaptam, már ott várta két sógorom s egy szomszédom, mindegyik vett belőle, úgy hogy nekem csak két üveg maradt. Kérek megint egy tucat *Elsa-Fluid*ot. Mióta e csodaszert használtam, *nem fáj a fejem, sem a fogam*. Sógoraim és mind a legnagyobb hálaikat fejezik ki ezen valódi csodaszert feltalálójának.
 Horgos, 1902. VII. 18.
Ábrahám József.

Ezek és még más 12,956 köszönő és elismerő levél, melyek eredetiségét bárki megtekintheti, igazolják, hogy a Feller-féle Elsa-Fluid

Az ön *Elsa-Fluidja* szorgalmas és pontos használata mellett 4 éven át kínzó és gyötrelmes *gyomorbajom* megszűnt. Melegen ajánlom mindenkinek s az én házam többé *Elsa-Fluid* nélkül nem lesz.
 Bél, Hont megye, 1902. V. 8.
Patkovics Károly, gazd. intéző.

A küldött Feller-féle *hashajtó Rebarbara labdacskok* *gyomorbetegségemre* igen sokat segítettek, miért is tekintetességnek legmelegebb köszönetemet nyilvánítom. Méltóztassék részemre egy tucat Feller-féle *Elsa-Fluid*ot utánvét mellett küldeni.
 Sebespatak, 1902. VII. 1.
Argyilan Mihály, tanító.

(jó illatu növény-esszencia-fluid az „ELSA” védjeggyel)
nélkülözhetetlen nép- és házi gyógyszer,
 melynek egy családnál se szabadna hiányozni.

Mint családos apa, 5 hétig *gyban fekvő beteg* voltam, már nem sok remény volt az életemhez, mert szívdobogásom, nehéz lélegzésem, fulladozás, máj- és vese-betegségem, köhögésem és szurásom volt. Mikor használni kezdtem a Feller-féle *Elsa-Fluid*ot, megéreztem, hogy *csendesülnek* fájdalmaim s két hét múlva el is foglaltam szolgálatomat.
 Kassa, 1902. VIII. 22.
Óréssy Zsigmond, rendőr szak vez.

Nagy fejugásom annyira megszűnt, hogy már csak olykor zug egy keveset. Azelőtt oly iszonyu nagy fejugásom volt, miúta a vonatok a fejem fölött robogtak volna — amitől pedig az *Elsa-Fluid* használata óta ment vagyok. Jött hozzám egy, aki *vérhasban* szenvedett 3 hétig. Délután 4 órakor beadtam neki 20 cseppet az *Elsa-Fluid*ból s már másnap korán reggel jött hozzám megköszönni szívességemet, egyszerre elvágta s nem volt semmi baja. — Székesfehérvár, X. 7.
Farkas Györgyné.

Az öntől kapott *Elsa-Fluid szembajom* ellen valóban kitűnő hatással volt. Már 2 éve fájnak a szemeim és *Elsa-Fluidja* rövid használat után meggyógyított.
 Keskenyerdő, Baranya megye.
 1902. február 27.
Frason Ferenc.

Feleségem valahára *viszanyert* egészsége helyzetében örömmel vallom, hogy egyedül uraságod kitűnő ügyességének köszönhetem, hogy 3 évig *reumában* szenvedő „agy betegségtől” egyedül a Feller-féle *Elsa-Fluid* által felgyógyult. Szíveskedjék ismét 24 üveget küldeni és a *Rebarbara labdacskokból* 1 tekeressel utánvét mellett.
 Csongrád, 1901. I. 10.
Kaftár Sándor.

A valódi FELLER-féle Elsa-Fluid (Feller jóillatu növényesszencia-fluidja az „ELSA” védjeggyel.)
 Minden üvegén és használati utasításán olyan védjegynek kell lenni, mint melékelt rajzon látható „Elsa” névvel és „Feller” aláírással. — Az egészségügyi hatóság által meg van vizsgálva és jóváhagyva. — A berlini, római, londoni, párisi és nizzai kiállításokon a Feller-féle *Elsa-Fluid*ot aranyéremmel és érdemkereszttel tüntették ki.

Ara utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után:

Használati utasítással, postaköltség-gel és ládával együtt.	12 üveg vagy 6 duplaüveg	5 korona — fillér.
	24 " " " 12 " "	8 " 60 "
	36 " " " 18 " "	12 " 40 "
	48 " " " 24 " "	16 " — "
12 üvegnél kevesebb nem küldetik.	60 " " " 30 " "	20 " — "

Óvakodjunk az utáztatoktól! Csak a **Feller-féle Elsa-Fluid** valódi!
Ingyen kapnak a rendelők minden ismételt rendel tucat *Elsa-Fluid*hoz 1 üveget. Ha egy levél elveszne, czélszerű ajánlva írni!

Ajánlatnak meg a **FELLER-FÉLE HASHAJTÓ Elsa-Rebarbara Pitalák.**
 A legjobb, legolcsóbb és ezerszer kipróbált hashajtó-szer, gyors és biztos hatású, fájdalmat nem okoz, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést, tisztít, csillapítja a fájdalmat, kitűnő a gyomor és emésztési szervek legfőbb betegségeinél. 1 tekeres (6 doboz) használati utasítással együtt 6 korona bérmentve.

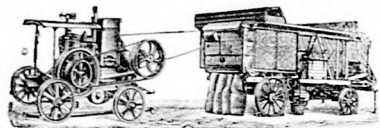
Ki valódi Feller-féle *Elsa-Fluid*ot és valódi Feller-féle *Elsa-Fluid*ot akar, rendeljen le-
 véileg és czimezze pontosan az egyedüli készítőnek:
Feller V. Jenő gyógyszerész,
 Ó cs. és kir. fensége Bourbon Fülöp herczeg udvari szállítója
STUBICA, Templom-utca 35. szám. (Zágráb megye.)
 Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12.
 Dr. Egger „Nádor”-gyógyszertárban, Váci-körút 17.
 Zoltán Béla gyógyszerárban, Szabadság-tér.

ó!!
 stillo-
 -namar
 itott.
 Teljes
 eg ára
 posta-
 -omago-
 a,
 OK
 ep
 bb
 en
 as.
 m-
 -yel
 -d-
 -ett
 ktár
 tt
 k.
 ézet.
 zönség
 memet
 árokat,
 pléhre
 ilichro-
 -at régi
 aranyo-
 -ujtom.
 közre-
 a szive
 aragva
 150
 194
 rozva.
 lásról
 -ve.
 OS,
 -iban.)

Oberursel Motorgyár r.-t.

Oberurselban.

Iroda és raktár: BÉCS. VII., Lindengasse 7.

Legolcsóbb hajtóerő a

„Gnom”

benzin - petrolin - motor.

„Gnom”

300-nál

motor-locomobil - cséplő-gép hajtására.

több üzemben.

Könnyen kezelhető.

Villanyos gyújtással. Okl. gépész felesleges.

Árjegyzék ingyen.

Magyar levelezés.

Szt.-Anna

törv. védett, szabadalmazott, tiszta malátából előállított malátakészítmények a legjobbak. kitünően beváltak, orvosi szaktekintélyek által elismertek, huzamosabb, állandó használat mellett páratlan hatásuk

Szt. Anna Malátakeserő

mindennapi fogyasztásnál 1-2 pohárral étkezés előtt Kellemes és páratlan hatású gyomorerősítő és étvágygerjesztő, tiszta malátából készült festetlen ital. Az egészségesek erősítő, a betegek gyógyító itala. Gyomor- és bélbajosoknak nélkülözhetlen. 1 eredeti palack 2.30 kor.

Szt. Anna Malátalikőr

az összes bel- és külföldi líkőrök királya, tiszta malátából készült, festetlen, üdítő, egészséges, kellemes diatetikus ital. Gyermeknek is adható, erősít, üdít, köhögéskor, hurutos bántalmaknál kitünően enyhít. 1 eredeti palack 2.30 kor.

Szt. Anna Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadása nélkül, tiszta malátából készült, legjobb tea- és tápsütemény egészségeseknek, betegeknek, felnőtteknek és gyermekeknek. Egy nagy doboz 2 korona, kis doboz 50 fillér.

Számos orvosi elismervény.

Kaphatók minden nagyobb fűszer- és csemegekereskedésben.

Főraktár gyógyszerészek és drogueriák részére:

Nádor gyógyszer-tár, Váci-körút 17.

Oda, ahol még nem kapható, bérmentve utánvételrel küldi nevezett gyógyszer-tár és

Szt. Anna Malátakészítményi vállalat

Kis-Velenczén,

Viszontelárusítók szíveskedjenek direktre ide fordulni

Óvja az egészségét!
Ezernél több kiváló orvos ajánlja!

KRISTALY ÁSVÁNYVIZ

Arjegyzés kívánatra mindenhol díjmentesen küldetik. - Vidékre 25 vagy 50 üveges ládák: a fuvardíjat oda és az üres üvegekért vissza fizeti a

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KÜTVALLALAT BUDAPEST

A Sohr „Szent-Antal” kaszagyár

mely a világ legelső kaszagyára

100 koronát fizet annak, aki egy más gyárból egy „Sohr Szent-Antal” kaszát tud előmutatni.
200 koronát fizet annak, a ki ezen kaszákból 100 darab közül 5 rosszat tud előmutatni.

Megrendelési czim: Sohr József, Somogy-Szill.

Hazánkban a kaszakereskedők nagy mérvben üzik a szédelgést és üzérkedést. És miután a Szent-Antal jegyű kaszával, melynek jó híre bejárta az egész világot, és a mely a londoni kiállításon is nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert, a szédelgőknek kissé a körmükre koppantottam. Azt mindenféle furranggal utánozzák és el akarják hitetni, hogy ócska portékájuk valódi „Szent-Antal”-kaszá, azért mindenkit saját érdekében is figyelmeztetek, hogy óvakodjon a hamis utánzatoktól, mert a Szent-Antal-kaszá csak akkor valódi ha fókán az ismert védjegy van, tábláján pedig az itt látható felirat.

Az egyedüli kaszá, mely minden tulajdonosát várakozáson fölüli kielégíti. A Szent-Antal kaszá közkedveltségét - főleg szívós, sem pagyon kemény, sem lágy és csodálatra méltó élénk köszönheti. Különösen azért felel meg a közönségnek, mert a Szent-Antal jegyű kaszának erős orma és nyaka van és igen vékony pengéje. Nem kell minduntalan kovácskézre adni, mert egy rendes kaszásemler kezéhez van igazítva.

Sok gazda a hibás kalapálás által a legjobb kaszát is elrontja, ez a Szent-Antal kaszánál nem jöhet elő, mert ez kikalapálva és kipróbálva lesz a gazdaközönségnek átadva. A Szent-Antal kaszával csupán egyszeri kalapálással több napon át és egyszeri köszörüléssel 150-180 lépésig is el lehet könnyen a legkeményebb hegyi fűben kaszálni. Minden darabért jótállást vállalok és a meg nem felelő egy új kaszáért kicserélem. De tapasztalatból tudjuk, hogy ezer közül sines egy rossz.

Fontos ujdonság! Szabadalmazott kaszaszorító 20 kr. Gyémánt-acéllal borotva 5 évi jótállással 1 frt 50. Értékes borotva tartó ingyen.

A Szent-Antal-kaszá árai: 65 70 75 80 85 90 95 100 cm. hosszú
—,95 kr. 1 frt 1 frt 5 1 frt 10 1 frt 15 1 frt 20 1 frt 25 1 frt 30

5 db megrendelésénél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 db megrendelésénél a postaköltséget is megfizeti és egy kaszát ingyen küld.

Amergauai kaszakő

a legmegfelelőbb a Szent-Antal kaszához. Egy darab 20 kr.

„Diadal” ezüstacéllal kalapáló készülék. Üllő és kalapács párban 85 kr.

Fontos ujdonság! Szabadalmazott kaszaszorító 20 kr. Gyémánt-acéllal borotva 5 évi jótállással 1 frt 50 kr.

Szent Antal Gyémánt-acéllal borotva 5 évi jótállással 1 frt 50 kr. Értékes borotvatartó ingyen.

Képes főárjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Gyűjtőknek kedvezmény.